

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Neveztetik a kiadó-hivatal: Budapesti IV. kerületi és kalap-utca sarkán 1. szám.

Üzemeltető: J. M. ...

Évi ár: ...

Hirdetések és nyilvántarok felvételnek szeszálly asoriat a kiadó hivatalban: Budapesti IV. kerületi és kalap-utca sarkán 1. sz.

Az új tanügyi javaslat és a protestáns autonómia.

A folyamatban levő vita alatt feltűnt, hogy Tisza Kálmán miniszterelnök éppen akkor, mikor legnagyobb szüksége volt rá kellegájának, az ugyancsak szorongatott kultuszminiszternek, nem található seholy eltt. Hol kódoroghat ilyenkor? zulgólik a mamelukok táborába.

Hát ő exczellenzálája Debreczenben járt. Bekukkantott egy kicsit abba a kálvinista Rómába, melynek pápája volt valaha, s melyben kiesőpont ugyan a világi hatalomból, mint akár ő szentsége az igazi Rómában: de hátha egyházi hatalma még megmaradt, mint ő szentségének az igazi Rómában.

Gyűlést tartanak a reformátusok; tiltakozás készül a gymnasiumi és realiskolai törvényjavaslat némely határozatai ellen. Hát ha fordíthatni még az ellenzéki áramlatot? Altitólág ezér kukkant volna be Tisza Kálmán Debreczenbe.

Nem állunk érte jót, hogy így van. De annyi áll, hogy a református egyház főgondnokai és superintendensei által nem ugyan Debreczenben, de Budapesten ápríl 16-án tartott gyűlés benyújtotta kérvényét az érintett törvényjavaslat ellen a képviselőháznak.

Nem ismeretlen dolog, hogy a protestánsok mily féltékenyen őrzik egyházuk autonómiáját minden ellen, a mi annak csorbítására vezethetne. Nem is csoda. Nagy küzdelmek árán, tömérdek vérrel kivívott szabadság az az óvek s bizostika két oldalú elő szerződésbeke — békekötésbeke — van levéve, melyeket a mindent magá alá tipró abszolút hatalom is respektált s az önkény minden lelkiismeretlenségére nem vitte rá, hogy erősakkal megátámadja, mikor a pátensek mézes madzagával tett kísérlet nem sikerült.

De a protestáns egyházi autonómiának bizostikáit nem egyedül az teszi oly rendeltetlensékké, hogy békekötésbeke alapulnak s ugy vannak törvénybe ígtatva, hanem az is, hogy a protestáns autonómia a magyar államiságnak is védhástyája volt mindhena. Azok a harcok, melyek kikötötték, épyug szolgáltak a vallásszabadságnak, mint magyar államiságnak — egyútt mind a kétfőrt harcolták azokat végig. S a milyen volt eredete, olyan lón kifejldése is a protestáns autonómiának, úgy hogy ma nincs elfogulatlan katolikus, a ki azzal ne rokonszenvenne s annak minden megátáadását nem egy híteleketet, hanem az egész magyar nemzet ellen intézett merényletnek ne tekintené, példaként tulva arra, hogy a magyar állam önállósága nem egyszer a protestáns autonómia védszanczaiba szoritottat vissza s ez utolsó szánchból küzdötte vissza jogát.

Hát olyan kínos az, melyet magyar embernek csakugyan nem lehet eléggé félteni. Most ki lát a jövendőbe s ki bizostíthat arról, hogy nem jön többé olyan idő, mikor az „erős várunkra“ nemcsak a protestánsoknak, de mindannyiunknak szüksége, s az ismét a magyar államiságnak is menedéke lesz?

Tehát csak köszönettel tartozik a nemzet ama fiaí iránt, kik aggódó szemmel őrködnek, nehogy é váróbb egy kö, egy téglá időnek előtte kitéressék, mielőtt hatalmasabb, bizostabb várat építünk sikerül.

S ha e férfiak őrködésükben tulzásba ragadtának is magokat stámádásnak vennék azt is, a mi nem az, — bizony a történelmet ismerve, azt se lehetne rosz néven vennünk. A mit azonban a lapunkban is közölt gymnasiumi és realiskolai törvényjavaslat ellen fölhozak, annak igen kevés részére lehet elmondani, hogy tulzott aggodás. Törvényre, mely az állam főfelügyeleti jogát a tanintézetek fölött határozottan körülírja és bizostítja, mely a középiskolai oktatást lehető egységes organizmusba szedi. — törvényre, mely lehetővé teszi, hogy az állam a tanintézeteket ismerje s azokban az oktatás rendjét, menetét, eredményeit, igazgatását figyelemmel kísérhesse, törvényre, mely a közoktatás ügyét az egész országra nézve szabályozza. — szükség volt s e szükségét a protestáns felekezetek is nem csak elismerték, de sürgették is a törvényt. Elismerték az államnak azt a jogát, hogy a tanintézeteknek s azokban a közoktatásnak az állami érdek és a nemzeti kultúra szempontjából megkívánható színvonalra emelését a felekezetektől is megkövetelhesse, s megállapíthassa az iskolák szervezésére, a tanfolyamokra, az oktatás mértékére a minimumot. De kívánták, hogy mindezek törvényben határozottassanak meg s ne legyen semmi a változó államkormányok kegyétől és engedélyétől függővé téve. Már pedig az új középiskolai törvényben igen sok az, a mi a miniszter belátására, kénye-kévdre van bízva, a mi a kormány önkényes eljárására nyit utat s a felekezetek közti egyenlőség és viszonsosság követelményének nem felel meg.

A törvényjavaslat különbséget tesz az állami iskolák és a miniszter kezelése alatt levő alakokból fontartott iskolák között s ezzel már előre annak a vélelemnek nyújt tápot, hogy ez utóbbiak nem állami iskolák: holott a miniszteri indoklás azt mondja, hogy még csak a tanulmányi alap jogi természetének eldöntése után fog kiderülni, ez alaplól fontartott iskolák közül, melyek az államiak. E javaslat tehát csak egy per tanquetem előre eldönti a kérdést, hogy a tanulmányi alaplól fontartott iskolák ne tekintessenek államiaknak.

E javaslat továbbá a felekezeteknek is elismeri azt a jogát, hogy tanárokat képezzenek és azokat képesítéssel ellássák saját vizsgálo bizostságaik által. De kimondja azt is, hogy állami tanintézetekben csak oly tanárok alkalmazhatók, kik a miniszter által kinevezett vizsgálo bizostságok előtt tett képesítő vizsgálatot. E megkülönböztetés a felekezetekre megszegyenitő; mert ha tanáraik eléggé képzetek az ö iskoláikban tanítani, úgy minden iskolában azoknak kell lenniük; ha pedig nem eléggé képzetek, nálok sem lehetnek azok. Azt, hogy a felekezeteknél rosszabbul képzett tanárok is alkalmazhatók, törvényben dekrétálni tán még sem lehet. Légréselmesebbeknek azonban a protestánsok a javaslat azon intézkedéseit tartják, melyekben a kormány engedélyek adásával vagy megatáadásával vagy egyenes rendelkezésekkel avatkoznak iskolai ügybeke, melyeket az autonómia az ö intézkedési körükbe rendel s legfőbb törvényvel volnának szabályozhatók.

Ilyen intézkedést egész sereggel sorol ezer, ki azt vélte, hogy az ajtk megnyilnak az előbb jövőknek s nem szerettek előre jegyet, kint maradtak.

Teintve ezt a nagy közérdekeltséget, Lesseps ur holnap a nagy czirkuszban fog előadást tartani, hová sok ezer ember beférhet. De meg vagyok gyözdöve, hogy a sorozatnak ezzel még nem lesz vége.

Lesseps visszatért erősen meggyözdöve utazási céljainak sikeréről. Ö személyesen s a helyorsien esközött tanulmányok után megerősíti az őriási terv kirihetőségét. Az ö számítása szerint 6 év lesz szükséges északi Amerikának elvátszátására déli Amerikától s az Atlanti oceán és a csendes tenger együjtésére.

Lesseps ur expeditiójának főzeálja volt elháritani azoknak kétélyét, kik Panama esatorna tervét ellenzik, mert vagy keresztülvihetetlenek, vagy pedig meddő vállalatnak tekintik, mely őriási összegeket fog elnyelni és a részvényeseknek semmi hasznót sem hajtaná.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Egy korábbi hírnk, mely szerint Ordódy Pál, az állandó pénzügyi bizostság jelenlegi elnöke lenne a közunka- és közlekedésügyi miniszter, — egészen hitelen forrásból nyert értesüléstnek szerint megerősítést nyert. Csakugyan ő van Pécly Tamás utódjának kiszemelve, a közlekedésügyi tárcát azonban csak a még folyó költségvetési vita bekezesése után veszi át.

A képviselőháznak legközvetlenbb he fog nyújtani a folyó év végével Magyarország eszközlenő népszámlálásokról szóló törvényjavaslat.

Az erdélyi birtokviszonyok rendezése tárgyában Bokrós Elek képviselő lakásán egy szakkör értekezlet tartott. Jelen voltak B. Kemény Iván, B. Kemény Kálmán és Géza, László L. Tisza László, gr. Bethlen András, báró Bánfy Albert, Lukács Béla, Ugron Ákos, Mikó Bálint, és még többen. A kormányt Szentgyörgyi képviselte.

Tárgyalás alaplán elfogadtatott a Bokrós Elek képviselő által előterjesztett és nagy szakmerrelett kidolgozott javaslat, melynek részletes tárgyalásában az ö. §. haladt. A Bokrós Elek képviselő által kidolgozott javaslat 33. §. áll, mely kormány javaslataban a miniszteri utasítás részére fenntartott több részleteket is felvette. Így kitévés a tárgyalás alá fogja venni a hadmentességi díjakról szóló s a magyar országgyűlés által már rég elintéztett törvényjavaslatot, még ha a véd-

őrtörvény némely határozományainak módosításáról szóló törvényjavaslat, a magyar, valamint az osztrák képviselőház elé — értesülésünk szerint — holnap fog terjesztetni. A magyar törvényjavaslatot egyútt ezenkívül egy terjedelmes indoklás is fog háznak bemutatnani. — Az osztrák reichsrath most — a költségvetés megszavazása után — azonban tárgyalás alá fogja venni a hadmentességi díjakról szóló s a magyar országgyűlés által már rég elintéztett törvényjavaslatot, még ha a véd-

őrtörvény némely határozományainak módosításáról szóló törvényjavaslat, a magyar, valamint az osztrák képviselőház elé — értesülésünk szerint — holnap fog terjesztetni. A magyar törvényjavaslatot egyútt ezenkívül egy terjedelmes indoklás is fog háznak bemutatnani. — Az osztrák reichsrath most — a költségvetés megszavazása után — azonban tárgyalás alá fogja venni a hadmentességi díjakról szóló s a magyar országgyűlés által már rég elintéztett törvényjavaslatot, még ha a véd-

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

Az országgyűlési Függetlenségi kör... f. hó 23-án d. u. órakor értekezletet tart.

